

Վարդու ժամանակն էր արագադրի սվայների մասին չոր քվարանությունից, որ արհեստը արհեստով ու բնականորեն կատարվում էր ակադեմիկոս Վլադիմիր Խոջաբեկյանը, անցնել էր Երևանի մեկնաբանելու առավել ազդեցիկ ձևի ընտրությանը: Այս խնդիրը լավագույնս իրականացրեց հրատարակիչու Չորի Բալայանը: Կարելու է այստեղ հարցն օրակարգում դառնել էր, որը հաջողվեց անվանի հրատարակիչուսին: Ի՞նչ անություններն, իհարկե, մեծադիմ կատարվածի սակ են դրել զինակազմի հազարավոր շայասանում մնացել է 2 մլն 700 հազար մարդ է:

զիջել են նրան: Մանավանդ որ այստեղ մնացածների մի զգալի մասի սնվելու խնդիրը լուծվում է դրում երկրների դժվարին, հաճախ կասկածելի վասակով:

Ավելին, ՀՀ նախագահը հավասարած է, որ եղածը կորուստ չէ, նրանք դրում կհարսանան եւ հեռացվում կվերադառնան ֆինանսական լուրջ միջոցներով եւ կբարենորոգեն երկիրը: Չենք կարծում, թե հայրենի իշխանություններն անսեղյակ են արագադրողների ճակատագրին (նրանցից մի քանիսի որիսակազմը Չորի Բալայանը ներկայացրեց մամուլի էջերում), որոնց զարգացումը կարելի է բախտ որոնող:

մա փախսականի կարգավիճակ ստացել: Իրավիճակին լավատեղյակ գերմանահայերից մեկի հավասարածը այդ երկրում 0.5 տոկոսը հազիվ թե «ազուլի» կարգավիճակ ունենա: Մյուսներին վերադարձնում են այն երկիրը, որտեղից եկել են, եթե մինչ այդ չեն բռնվել որևէ հանցանքով: Որոշ կանոն, այդ լային դիմում են ստանդ հայթայթելու համար: Իսկ ընդհանրապես որքեղությունն այն է, որ այդ երկրների բանտերը լցված են Հայաստանից արագադրվածներով եւ ոչ միայն ման խուլիզանությունների համար: Երբեմն զարմացնում է մեր հայրենակիցների արկածախնդրության սահ-

Եթե Հայաստանի կառավարության համար ուղեցված է արագադրվածների նշանակումը, մեզ համար միանգամայն ընդունելի է ներգաղթածների վերաբերյալ լուրջ քննարկումներ անելու: Համոզված ենք, որ այն չնչին է: Վերջին տարիներին հասուկ են հայեր են եկել հարեան Իրանից: Ասում ենք եկել, որովհետեւ նրանց զարգացումը հաստատվել էր ընդհանուր իրավիճակի լուրջ ճիշդի: Իրանից նույնպես հայեր արագադրված են, այս տարի հեռացածների թիվը, որոնց արդյունքների համաձայն 4000 է, բայց նրանցից քանիսն են հայրենի եկել: Հազիվ թե մեկ տասնյակից ավելին: Ահա մեզ հարսա-

հերին անհրաժեշտ է սնտուսությունն աշխատեցնել, լուծել բնակչության զբաղվածության հարցը, հանրապետությունում գոնե մեղմել կառավարությունն ու փոքր իշխանությունը, որից հետո օտարության մեջ դեղերով մեր հայրենակիցներն, առանց կոչի, կամովին կվերադառնան: Նրանց հիմնական մասն, իրոք, հայրենիքը զարգացված լիարժեք են, որոնց ես բերելու համար ես բան չի տալիս: Եվ ինչո՞ւ է արդարացված կառավարության գոյությունը, եթե մի փոքրիկ ֆաղախ չափ (Թեհրանի մի թաղամասի չափ) բնակչություն ունեցող հան-

Չանգվածային արագադրի դեղում քանի՞ հայ կանար Հայաստանում

հանրապետության բնակչության լուրջ քննարկում է հայտարարվել 3 մլն 798 հազար: «Այդպես բնակչություն չի եղել նույնիսկ խորհրդային ամենաբարեկեցիկ տարիներին», մի առիթով ընդդիմախոսներին լուրջացրեցի է ակադեմիկոսը:

Մյուսամենայնիվ, թեքապատկանությունը Հայաստանի վարչապետին իրավունք է տալիս երկրի բարձրագույն մարմին անփոփոխ հայտարարել, որ արագադրող Հայաստանում զանգվածային բնույթ չի կրում: 3.5 մլն բնակչություն ունեցող հանրապետության համար արագադրի ինչ-որ մի զրեւուրումը կարող էր զանգվածային բնույթ զբերել, եթե ոչ 7 տարվա ընթացքում 1 մլն բնակչության կորուստը: Եվ արդյո՞ չհավասարել երկրի իշխանություններին ազատում է արագադրող կանխելու մտադրությունից: Փաստ է, որ Հայաստանի իշխանությունները չեն կարողանում կերակրել սեփական ժողովրդին եւ ֆիզիկական գոյությունը լուրջապես մենաճանաչող:

ներ համարել: Չիարքեմ իրարու եւ արձանագրեմ, որ մեր հայրենակիցներից ես էլ երկին է վիճակվում դրամական, համեմատաբար կայուն, արդյուն ունենալ: Մնացյալը իսկապես արկածախնդրությամբ են գոյատևում, եւ մենք երբեմն-երբեմն սեղեկանում ենք այս կամ այն ծանոթի անձանակ, երբեմն էլ որքեղական վախճանի մասին: Օրինակ, թե ինչպես էր Լեհաստանից զերմանիա անցնելու ցանկություն ունեցող մեր հայրենակիցը զիջելով կրակոցի գոն դարձել սահմանամերձ անտառում վայրի խոզի փրահար որսորդի կրակոցից:

ԱՆ էլ եվրոպական ցանկացած երկիր մեկնող հայաստանցիների առաջնահերթ խնդիրը սվայ երկրում փախսականի կարգավիճակ ստանալն է, որի համար գործի է դրվում որք երեւակայությունը: Փախսականի նույնպես կարող են արդել, մինչեւ... Իսկ քանի՞ տոկոսն է դա հաջողվում: Չիսխայի լուրջացրեմ կան հաղորդաբանությամբ դիմողների 1 տոկոսն է (102 մարդ) մինչեւ հի-

մանը կարճ ժամկետում կարող են օտար երկրում մաֆիական խմբավորում ձեւավորել: Առ այսօր հրատարակված է միայն Լուս Անջելեսի հայ կալանավորների թիվը 7000, իսկ մյուս երկրներին մեզ հայտնի չեն, սակայն, կարծում ենք, հրատարակելու ես կարելու է հասկապես մեկնելու լուրջացրեմ ստանդների համար:

Եվ ինչպիսի՞ նվաստացող իրավիճակում կարող են դնել իրենց փախսականի կարգավիճակ ստանալու համար: Սկզբում նրանք ֆաղախական հալածյալ էին, այնուհետեւ հեռադրվում են կրոնական համոզումներով, միասնականություն համար, բանական խոսեմզվելու եւ այլն: Իհարկե, սվայ երկրում հալած լուրջ չեն ընդունում այս ամենը եւ զարբերաբար Հայաստան են այցելում այդ երկրի դասական մարմինների ու զանազան կազմակերպությունների լիազորած անձինք նրանց ասածի ճեմարտությունն ստուգելու համար:

ցած ներդողները, որոնք իրենց ներդողն օտար երկրից ոչ թե հայրենի են բերում, այլ սեղափոխում են մեկ այլ օտար երկիր: Որովհետեւ, ինչպես Համախարհային բանկի երեւանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Օուեն Սաղաթան էր նկատել, «Եթե լուրջացրեմ ծառայությունը եւ ֆաղախական համակարգը չեն օգնում ներդողներին եւ երկրի ֆաղախներին, ապա կառավարության օգնում որե՞ղ է: Եթե կանայք հասարակության մեջ տարբերակվում են, ապա ինչպիսի՞ հասարակություն է դա»:

96 թ. հանրապետության նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանի հայտարարությունը ընտրվելու դեղումը իր առաջին ֆայլը կլինի կոչով դիմել արագադրած բոլոր հայերին, որ ես վերադառնան, դառնալու ցնծությամբ ընդունեց: Սակայն բոլորն էլ համոզված էին, որ առանց աշխատանքի տեղեկություն, որը նրանց արագադրելու հիմնական լուրջացրեմ էր հանդիսացել, կոչին ոչ ոք չի արձագանքի: Առաջին

լուրջացրեմ չի կարող կերակրել: Մինչդեռ բնակչությունը իր արհեստիկ եկամուտներով լուրջացրեմ մի որք համակարգ կերակրել, որը, սակայն, նրա ոչ մի հարցին լուծում չենելու լուրջացրեմ լուրջացրեմ չի զգում:

Նորույթ չէ հողը նրան է, ով այդ հողի վրա է: Այսօր մեզ համար ոչ մի որք չնոսացվող, բայցեւայնպես հեռավոր երազ է մնում Արեւմտյան Հայաստանը, օրակարգից դուրս է հայտարարված Դաւթային Դարաբաղն ու Լախիջեւանը: Հոռոտեւական թող չինչի, բայց իսկապես մտածելու բան է նման «ոչ զանգվածային» արագադրի դեղումը մի քանի ասանակ սակ ունեւնալու կայության սակ կարող են լինել Հայաստանի անմարդաբնակ հողերը: Միայն ինչեցնենք, որ հիսուն տարի առաջ ոչ նախնիքեւանցին, ոչ էլ զեւեւեւցին իրենց փախսական չին կարող լուրջացրեմ:

ՍԱՍՏ ԳՆՏԵՐՈՍՏԱՆ

Էներգահամակարգ, Կորուստների հաստատարված սահմանագիծն ու չարաւախումների կանխումը

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությանն առընթեր իմծեւերաշխիքական խումբը սնտեսական տարբեր հարցերի շուրջ բազմիցս վերդեւ է եկել առաջարկներով: Զանի որ վերջերս մեծ հրատարակություն է ձեւոթել երկրի էներգահամակարգում հսկայական չափերի հասնող կորուստների հարցը, իմծեւերաշխիքական խումբը հանդես եկավ առաջարկով կորուստների չափի նվազման եւ այդ համակարգի վերահսկելիությունն առյուսավե զարձնելու վերաբերյալ: Առաջարկները ներկայացնում է ՀՊԱԿ փոխաւեմաղեւ Հարություն Առաւելյանը:

Պեն Առաւելյան, դեռեւս տարեկազրին ՀՊԱԿ-ը հանդես եկավ հրատարակային հայտարարությամբ, որ դասաղարանում էր էլեկտրաէներգիայի սակագնի ստեղծումը լուրջապես ֆաղախական ուժերի բարձրացումը աղմուկը: Սակայնի ստեղծումը էլ չիսմարելով ի՞նչ կարող էր առաջարկել էներգահամակարգում սեղծված վիճակը կարգավորելու ամնությունը:

Սակայնի ստեղծման գաղափարն այս լուրջացրեմ անբնական էր. էլեկտրաէներգիայի գինը կարելի է բարձրացնել կամ իջեցնել, սակայն ոչ ստեղծել: Եթե հիւում է, այն ժամանակ մենք մի քանի կուսակցությունների հեւ համաւեղ ստուգաբեղին հայտարարություն, որ նաեւ տարբերակ էին առաջարկում. քանի որ մեր էներգահամակարգում մեծ կորուստներ են արձանագրվում, փորձենք այդ կորուստների «հաւալին» էլ փրկել իրավիճակը: Սանազիսական ուսումնասիրությունն ու ցիումներն էլեկտրացանցի լուրջացրեմ ու անաղաւսն աշխատակիցներին հեւ հանգեցրին մեզ մի տարբերակի, որը հնարավորություն կտար կանխել այսօրվա գերնորմաշխիքային կորուստները, ինչպես նաեւ ստաղողների հեւ անմիջական ցիում ունեցող սեղամասային սեույներին համաւարած հեուացում աշխատանքից:

Ըստ մեզ էներգահամակարգի բոլոր ցանցերի համար անհրաժեւեւ է սահմանել կորուստների սահմանագիծ՝ 7 տոկոսը չգերազանցող: Այս հաստատարված թիցը էլեկտրի էլ էր սվայ սեղամասում ամսական հաւալեւվության արդյունքում ստացված կորուստները գերազանցեն հիւյալ սահմանա-

գիծը, ապա, որոշեւ միջոց, այդ սեղամասի հաւելյալ ծախսերը զանծել նույն սեղամասի սեույներին: Այս «լուրջացրեմ» արդեն իսկ զգոն կաղախի սեույներին, որոնք կվախեւնան դիմել չարաւախումների: Իսկ եթե սվայ սեղամասում կորուստները, ամսական հաւալեւվության արդյունքում, կազմել են 7 տոկոսի սահմանագիծից ցածր թիվ, այսինքն՝ արձանագրվել է էլեկտրական հոսանքի սնտում, ապա սնտեւված հոսանքի մի մասը՝ 50 տոկոսը, հաւելաւմարի սեուով կարելի է սրամարդել սվայ սեղամասի սեույին, իսկ մյուս մասը հասկացնել համայնի սոցիալական ծաույությանը՝ նյութաղեւս առաւել սնաղաղով ընտանիքներին մասշեղի էլեկտրականություն սրամարդելու: Այս միջոցը յուրաւեւակ ֆաղախեւն կհանդիսանա սեույներին, բնակչու-

ություն էլ ավելի լուրջացրեմ կոնծի էլեկտրաէներգիայի վարծը:

Տեսակաւորեն սրամք արդյունակեւ առաջարկներ են, սակայն իրենց որհանով կարդարացնեն գործնակաւում:

Տեղամասային սեույներն արդեն անծաղախ Եւհագրի լինելով կորուստների նվազման հարցում կարծ ժամանակում ռեիզիայի կեւթարկեն իրենց հանծնված սեղամասը եւ կհայտնաբերեն կորուստների լուրջացրեմ հանդիսացող հիմնական կեւթերը, այս դեղում ռեիզիան կկրի ոչ թե ծեւակեւ, ինչպես մինչ այժմ էր, այլ կանաւոր ու արդյունակեւ բնույթ: Մենք հավասարած ենք, որ եթե կանանծնական Եւհագրություն օրեւնի կողմից վարծահասուցվող եւ օրեւնի չեւրացող, ապա մեխանիզմը կգործի: Ինչպես արդեն սասցի, կեւհի նաեւ բնակչությունը, քանի որ հոսանքի ավելցուկի աղաղության դեղում էլ հնարաւորություն կառաջանա սոցիաղաղախ անաղաղով ընտանիքներին անվաւար կամ զեղչ գեւերով էլեկտրաէներգիա սրամարդելու:

Այս մեխանիզմը կիրաղելուց որոն ժամանակ անց, երբ համոզվենք որ գործնական արդյունակեւությունը, կարող ենք իջեցնել նաեւ 7 տոկոսի սահմանագիծը կորուստներն առաջիկա մի քանի տարվա ընթացքում հասցնելով տեխնիկական եւ նորմաշխիքային փոխաղույն արդյունքի: Իսկ կորուստները նվազեցնելու դեղումը հնարաւորություն կունենանք նվազեցնելու նաեւ էլեկտրական հոսանքի իմնարծեւը, ինչն էլ կհանգեցնի ավելի ցածր սակագնի հաւալարկեւանը:

Նուիրեւալ մարդ մը եւ իր ազգանուէր գործը

Ինչպիսի անյայտ եւ հաղաւաղիս նուիրեւալներ կան, որոնց անԵւհային լուրջացրեմ Եւհագրի կը լուրջացրեմ մեր մեւակութային արծիւները: Ահա այդպիսի բացաղիկներն մեկն էր Զարուիս Միսասեւանը, որ տարիներ ի վեր լուր ու մունը, ներին համոզում է մղուած, իր նիւթական միջոցներն ու ժամանակը զոհելով լծուած է այդ սրբաղան աշխատանքին, սրբաղան խեւթի մը լուր:

Բժեկուի Արեւի Աղաթանեւանի առաջնորդութեամբ կը բարծրանալ Հրաչեւայ Քոչար փողոցին վրայ գեւուող իր աշխատանքը լուրջացրեմ փոխիլինիայի հոգեբուժական բաժանումին իր մասնաբաժինը: Վանեցի գերաղաւսեւ սերած, սակայն յիսունի չիսասած առոյգ եւ անմիջական մարդ էր Միսասեւանը, որ առանց ժամանակ կորուցնելու մեզ կը լուրջացրեմ սեւեւակ սեւեւակ, լուրջացրեմ Եւհագրի ստարկեւներ, գործիներ, նկարներ, վկայականներ եւ հրատարակութիւններ ցոյց տալու համար, որոնց թիւը կը հասնի շուրջ 2000-ի, իսկ ունանց հնութիւնը 5000 տարուան: Հարսութիւն մը իմնին, որ ծեւոթ ծեւելու համար, հայրենիքի ներկայ ժլատ լուրջացրեմ մեզ կարելի է երեւակայել, թէ ան ինչ մեծ նիւթական զոհողութիւններ յանծն առած է: Եւ այս բոլորը ոչ թէ աւտեւսուր ընելու համար, այլ առաւել եւս տալու համար ազգային մեւակութիւն:

Աղաւթեւ, իր սեփական միջոցներով ան կատարած է արդեն հեւեւեւակ աշխատանքները:

Միսիթար Հեւրացիէն սկսեւալ, ժամանակաղաղան կարգով, արդեն լուրջացրեմ է 100 հոգեբոյժներու կեւնաղաղական բաղաւանը, որոն

լուրջացրեմ հանրութեւնը հարիւրական անուններով:

Շուրջ 170 բժեկագիտական լուրջացրեմներու եւ թերթերու մասեւակագիտութիւնը լուրջացրեմ է, եւ արդեն սկսած է սղաղաղան գործը:

Ինչպես յիւած եղանք, հաւալած է շուրջ 2000 բժեկական ու բժեկագիտական իրեղներն ու գործիներ, որոնցմէ ունանք 5000 տարուան հնութիւն ունին:

Ասոնցմով ան հիմը դրած է Հայաստանի բժեկագիտական առաջին բանաղարանին, որ հարստանալու կը կարոցի:

1990-1999 տարիներուն հրատարակած է «Լարեւ» բժեկագիտական թերթը, որ վերջերս դարբոցուցած է նիւթական լուրջացրեմ:

Ղլխաղոցայ տաւեւաղող հսկայական գործ մը որ լուրջացրեմ հիմնակ մը միայն կրնար կատարել եւ կամ կազմակերպութիւն մը նիւթական ու մարդկային լայն հնարաւորութիւններով:

Կորուի եւ նուիրեւալ այս մարդը իր գործը անայալ կը Եւհագրեւակ, յուսաղով, որ հայրենիքի եւ սփիւռքի մեզ իր մտաղոցութիւնները բաժնող բժեկներն ու հոգեբոյժներ, եւ կամ այս աշխատանքին անհրաժեւեւութեւն հաւասոցող հայեր գործակցին իրեն ուղարկելով որեւէ գրակաւութիւն կամ իրեղներ, որոնք կրնան նաղաւսել իր աշխատանքին անելի արդիւնաւորման: Պէտք է թողուլ, որ իրենց աշխատանքին ծանրութեւն սակ Եւհագրեւան ըլլան այսպիսի նուիրեւալները:

Հիանալի մարդ մը եւ ազգոցու աշխատանք մը, որոնք արձանի են համայն հայութեւն նիւթական ու բարոյական ֆաղաղարանին:

Համագործակցություն Հայաստանի և Հարավաֆրիկյան Հանրապետության միջև

Նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանին երկ
իր հավասարագրերը հանձնեց Հա
յաստանում Հարավաֆրիկյան Հան
րապետության նոր նշանակված ար

ման զրահայնակը:
Դիվանագետ հավաստեց իր երկրի
դաշնակցականությունը՝ փոխափա
կեց համագործակցություն հաստ
եցնելու Հայաստանի հետ:

Հնորհավորելով դեսպանին՝ ղա
տոնը ստանձնելու առթիվ, Ռոբերտ Զո
չարյանը նեց, որ երկու երկրներն ար
դյունավետ օգտագործում են միջազ
գային կազմակերպությունների օ
ջանակներում համագործակցելու
հնարավորությունները: Նրա խոսե
րով, երկրորդ հարաբերությունների
զարգացման համար անհրաժեշտ ի
րավական դաշինքի ձևավորումը հնա
րավորություն կստանա համագործակցու
թյունը սեղափոխել ավելի գործնա
կան հարթություն:

Հավասարագրերի հանձնման ար
ողությունը հետևած զրույցի ընթաց
ում խոսվեց համագործակցության
հնարավոր ոլորտների մասին: Ռոբերտ
Զոչարյանը կարեւորեց սեղեկավոր
ության փոխանակումը, ինչը բույլ կստ
ավելի մոտիկից ծանոթանալ միմյան
հնարավորություններին և գտնել հա
մագործակցության ընդհանուր եզրերը:

Տակարգ եւ լիազոր դեսպան Դելա
րեյ Վան Տոնդերը /Ստավայրը Կիեւ/
սեղեկացնում է ՀՀ նախագահին

Իսայացի կոմունիստների առաջնորդը ՊԱԿ-ի գործակալ է եղել

«Ազգ» արդեն սեղեկացրել է Լոն
դոնում վերջերս լույս տեսած «Մի
տրոխի արխիվը» գրքի մասին, որ
սեղ բացահայտում են ՊԱԿ-ի նախ
կին արխիվագետ Միտրոխինի գաղ
նաբար արագրած շուրջ 200 հազար
վավերագրերում նշված ՊԱԿ-ի հա
րյուրավոր արեւմտաեվրոպական գոր
ծակալների անունները: Դրանց թվում
են մասնավորապես Իսայի կոմ
ունիստի ներկայիս ղեկավար Արմանդո
Կոստայի, սոցիալիստական կու
սակցության հիմնադիր, ցմահ սենա
տոր նշանակված Ֆրանչեսկո դի
Մարսինոյի, լեհական ժողովուրդ
լրագրող Յաս Գավրուսկու և այլոց
անունները: Իսայացի այդ լրագրող
Հոսմի ղաղ Հովհաննես Պողոս Բ-ի

սայացի կոմունիստների առաջնորդ
Արմանդո Կոստայան իր գրություննե
րից մեկում գանգատվում է, որ Մոսկ
վայի ուղարկած 100 դրամանոց
մեջ անկա են նաեւ կեղծ թղթադ
րամներ: Հետաքրքիր է նաեւ այն սեղե
կությունը, որ իսայացի հայտնի ֆա
ղաբական գործիչ Ալդո Մորոյի մահից
հետո Խորհրդային Միությունը մեկ
նայությունների միջոցով փորձել է մե
ղադրել ԿԿՀ-ին, ինչպես նաեւ «Կար
միր բրիգադներ» կոչվող ահաբեկչա
կան կազմակերպությանը, որը կաղ
ված էր Չեխոսլովակիայի գաղտնի
ծառայությունների հետ: Պարզվում է
նաեւ, որ Մոսկվան դավադրություն է
կազմակերպել ազատական և հակա
խորհրդային եվրակոմունիզմի հիմ

մեծավորներից է եւ հայտնի ֆաղա
բական գործիչ Միլվին Բեռլուսկոնի
Նախկին խոսնակը: Միտրոխինի վա
վերագրերում նշվում են 261 իսայա
ցիների անուններ, որոնք վերջին 25
տարում այս կամ այն ձևով հարա
բերվել են ՊԱԿ-ի հետ:

Իհարկե, այդ բոլոր իսայացիներին
չի կարելի դասել միեւնույն շարքին:
Ոմանք ՊԱԿ-ի գործակալ են եղել
այդ բառի բուն իմաստով: Հաջորդ
խմբում այն մարդիկ են, որոնք «վե
տրոխի ծառայություններ» են մասն
ցել ԽՍՀՄ-ի հասնուկ մարմիններին:
Իսկ երրորդ խմբում ընդգրկված ան
ծին «դիվադային շարքեր» են
ունեցել ՊԱԿ-ի հետ: Երկրորդ խմբի
ներկայացուցիչները մեծ մասամբ
լրագրողներ են, որոնք խորհրդային
դիվանագետների հետ շփույթում են
ունեցել մասնագիտության բերումով:
Մինչդեռ երրորդ խմբի ներկայացու
ցիչները լույս սեղեկագրության հավա
նական աղբյուրներ են եղել:

Գրից ղաղվում է, որ 1970-1977
թթ. ԽՍՀՄ-ը Իսայիայի կոմկուսին 23
մլն դոլար է հատկացրել, ըստ որում ի

Այսօր Իսայիայում ապրում են
4000 հայեր, որոնք հիմնա
կանում բնակվում են Երու
սաղեմում, Ջաֆայում, Հայֆայում
և Ռամալլահ արաբական գյուղում:
Ըստ դրկ. Աուրոնի, այդ ընտանիքնե
րից ոմանք Պաղեստինում ապրել են
գեռուս 16-րդ դարից: Ուրիշները
զարթել են 1915-ի կոտորածի օրե
րին: Դարակազմը, ինչպես հայերը
Թուրքիայում, այնպես էլ հրեաները
Պաղեստինում ապրել են Օսմա
նյան կայսրության իշխանության
սակ որդես «Էթնիկական փոխա

սիրողները փորձում են շարքերու
թյուններ որոնել դրանց միջե
ն: Միայն որո՞ք. Յեհուդա Բաուերի
նման հազվագյուտ գիտնականներ
գտնում են, որ դրանք իրար շատ
նման են», գրում է Յաիր Աուրոնը:
Չնայած նա համեմատություններ
չի կատարում, աշխատանքը սաստիկ
վրդովվեցրել է իսրայելական կա
ռավարությանը: 1995-ին նա կրթու
թյան նախարարությանն (որն այդ
ժամանակ ղեկավարում էր Ամնոն
Ռուփինեսթը) է ներկայացրել ղա
տության դասավանդման մի ծրա

դասարանությունը»: 1989-ին Իսա
յիի կառավարությունը դիվանագի
տական ճնշում է գործադրել եւ ար
գել է, որ Հայկական ցեղասպանու
թյունը նշվի հայկական օրացույց
ներում: 1990-ին «Ճանապարհ դե
պի Հայաստան» ամերիկյան հե
ռուսաստանյան ֆիլմն ավելի քան
38 երկրներում ցուցադրվելուց հետո
արգելվել է Իսրայելում: Իսրայելցի
ոչ մի դաստիարակ անձնավորու
թյուն երբեք չի մասնակցել ցեղա
սպանության օրվա կադրակցու
թյամբ կազմակերպված շարժական

ԼՈՐ ԳԻՐԸ

Հայկական ցեղասպանության ժխտումը հրեական դաստիարակական մարմինների կողմից

«Ազգ Միտր սփերբեր» համակարգչային լրա
վական ծառայությունից ստացված ֆախը սե
ղեկացնում է մի նամակի մասին, որն ուղարկ
վել է Երուսաղեմում Աուր Կակոբ միաբանու
թյան կողմից հրատարակվող «Սիոն» ամսագ
րին: Նամակում ներկայացված է դասախոս և
գիտաբանական դրկ. Յաիր Աուրոնի «Անտաթե
րության անհամությունը» վերնագրով նոր գիր
քը, որտեղ հեղինակը լնծարկում է Հայկական ցե
ղասպանությունը և Պաղեստինում գտնվող այն
ժամանակվա սիոնիստական բարձրագույն և հրեա
կան համայնքի հակազդեցությունը դրան: Գր

ում միաժամանակ հեղինակը փորձում է զու
գահեռներ անցկացնել այդ հարցի հանդեպ ժա
մանակակից Իսրայելի ունեցած վերաբերմունքի
և Հրեական ողջակիզման մեկնաբանություննե
րի միջև: Այնտեղ հետաքրքիր սեղեկություններ են
բերված ինչպես Իսրայելում հայկական հա
մայնի կազմավորման, այնպես էլ Իսրայելի
Տարբեր կառավարությունների գործադրած հա
կահայկական միջոցառումների մասին: Այդ
սեղեկություններից մի ֆանից բարձրագույն
ներկայացնում են մեր ընթերցողների ուշադրու
թյանը:

մասնություններ»: Ըստ հեղինակի,
հրեաները չեն ենթարկվել իշխանու
թյունների հալածմանին, որովհետեւ
իրենցից վստահ չեն ներկայացրել:
Ընդհակառակը, նրանք դաստիարակ
վել են կայսրությունը: Հեղինակի
համոզմամբ, Աուրին աշխարհա
մարտի սկզբին և սիոնիստական
բարձրում, եւ Պաղեստինի հրեական
համայնքը բուրժուական են եղել, հետե
ւաբար և գերմանացիներ: 1915-16-ին,
երբ Ամերիկայի հրեաները դրամա
հավաք էին կազմակերպում հոգուս
ցեղասպանությունից ռուժած հայե
րի, Պաղեստինի սիոնիստական բար
ժույցը լուրջում էր դառնում: Այդ
ժամանակ Պաղեստինի հրեական
համայնքի ղեկավարներն էին Դեյ
վիդ Բեն Գուրիոնը (որը հետագայում
դեմ է դառնալ Իսրայելի առաջին
վարչապետը) և Յիցիակ Բեն Տզ
վին (որը հետագայում դեմ է դա
նալ Իսրայելի նախագահը): Աուր
նը գտնում է, որ սիոնիստների լու
րջում այդ հարցի վերաբերյալ զու
տախտակապես անհրաժեշտ էր դա
նալ կոնկրետ տեղում, որ նման կո
տորած երբեք տեղի չի ունեցել:

Իր վերոհիշյալ նոր գրում Աուր
նը նշում է նաեւ բազմաթիվ այլ
դեղիքներ, երբ Իսրայելական դաստ
իարակական մարմինները արգելել են
հանդիսացել Հայկական ցեղաս
պանության ճանաչմանը: Այսպես,
1978-ին Երուսաղեմի հայկական
քաղաքային վերաբերյալ մի ֆիլմի
հասարակական ցուցադրումը ար
գելվել է, որովհետեւ այնտեղ մի ֆա
նի անգամ հիշատակվում էր ցեղաս
պանությունը: 1982-ին Իսրայելի
կառավարությունը արգելել է հայ
գիտնականների մասնակցությունը
միջազգային մի համագումարի, ո
րի թեման էր «Ողջակիզումը և ցե

ղախարարությունը հետագայում
իր ծրագիրը առաջարկեց, դասնում
է Աուրոնը, որտեղ «ցեղասպանու
թյունը» ներկայացված էր որդես
դաստիարակական «հայկական շարքե
րակ»: Դրա կողմին բերված էր նաեւ
թուրքական տեղում, որ նման կո
տորած երբեք տեղի չի ունեցել:

միջոցառումներին: Ընդհանրապես
հայերի մասին շատ քիչ գրել են եր
բայերեն բարձրագույնը: Դրանցից ա
մենավերջինը եղել է Ֆրանց Վերֆե
լի «Մուսա լեռան ֆառատուն օրը»
բարձրագույնը 1934-ին:

Նախարարությունը հետագայում
իր ծրագիրը առաջարկեց, դասնում
է Աուրոնը, որտեղ «ցեղասպանու
թյունը» ներկայացված էր որդես
դաստիարակական «հայկական շարքե
րակ»: Դրա կողմին բերված էր նաեւ
թուրքական տեղում, որ նման կո
տորած երբեք տեղի չի ունեցել:

Աուրոնի համոզմամբ Հայկական
ցեղասպանության ժխտումը դեմա
կան մարմինների կողմից վնասա
կար է կործանարար ազդեցություն
է ունենում հրեական դաստիարակ
անցումը Իսրայելցիների ունեցած
վերաբերմունքի վրա: Իր արգելված
ծրագրում նա մեջբերելով չինս գրող
Միլան Կուրդիայի խոսքերը, գրում է
«Իշխանությունը շարժառիթո
րի դեմ դառնալով նման է մոռացու
թյան դեմ հիշողության դառնալու
թյունը»:

Աուրոնի համոզմամբ Հայկական
ցեղասպանության ժխտումը դեմա
կան մարմինների կողմից վնասա
կար է կործանարար ազդեցություն
է ունենում հրեական դաստիարակ
անցումը Իսրայելցիների ունեցած
վերաբերմունքի վրա: Իր արգելված
ծրագրում նա մեջբերելով չինս գրող
Միլան Կուրդիայի խոսքերը, գրում է
«Իշխանությունը շարժառիթո
րի դեմ դառնալով նման է մոռացու
թյան դեմ հիշողության դառնալու
թյունը»:

«Հայ ուսումնասիրողները փոր
ծում են նմանություններ գտնել Հայ
կական ցեղասպանության և
Հրեական ողջակիզման միջև,
մինչդեռ բոլոր սիոնիստ ուսումնա

սիրողները փորձում են շարքերու
թյուններ որոնել դրանց միջե
ն: Միայն որո՞ք. Յեհուդա Բաուերի
նման հազվագյուտ գիտնականներ
գտնում են, որ դրանք իրար շատ
նման են», գրում է Յաիր Աուրոնը:
Չնայած նա համեմատություններ
չի կատարում, աշխատանքը սաստիկ
վրդովվեցրել է իսրայելական կա
ռավարությանը: 1995-ին նա կրթու
թյան նախարարությանն (որն այդ
ժամանակ ղեկավարում էր Ամնոն
Ռուփինեսթը) է ներկայացրել ղա
տության դասավանդման մի ծրա

Աուրոնի համոզմամբ Հայկական
ցեղասպանության ժխտումը դեմա
կան մարմինների կողմից վնասա
կար է կործանարար ազդեցություն
է ունենում հրեական դաստիարակ
անցումը Իսրայելցիների ունեցած
վերաբերմունքի վրա: Իր արգելված
ծրագրում նա մեջբերելով չինս գրող
Միլան Կուրդիայի խոսքերը, գրում է
«Իշխանությունը շարժառիթո
րի դեմ դառնալով նման է մոռացու
թյան դեմ հիշողության դառնալու
թյունը»:

Թուրքիան և Իսրայելը զարգացնելու են երկկողմ հարաբերությունները

ԱՆԿԱՐԱ, 26 ՀՈՒՍԵՍԵՐ, ԱՐՄԵՆԻԱ
ԻՏՈՒՏԱՍՍ: Թուրքիան և Իսրայելը
մտադիր են դիմադրելու զարգաց
նել երկկողմ հարաբերությունները,
այսօր հայտարարել են երկու դեսպ
անությունների կառավարությունների ղե
կավարներ Բյուլենթ Էջեփը և Ե
հուդ Բարաբը: Նրանց ասելով, թուր
ք-իսրայելական համագործակցու
թյունն ուղղված չէ երրորդ դեսպ
անության դեմ:
Էջեփը և Բարաբը երկուսն էլ

օրն Անկարայում կայացած համա
տեղ մամուլի ասուլիսում ելույթ են ու
նեցել և ամփոփել Իսրայելի վա
րչապետի Թուրքիա կատարած այցի
արդյունքները: Վերջինս մասնակցել է
օգոստոսի 17-ի ավերիչ երկրաշար
ժից ռուժած տեղի ֆաղաբացիների
համար Իսրայելցի շինարարների կա
ռուցած ավանի բացման արարողու
թյանը:
Բարաբի այցի ընթացում Լճարկ
վել են Իսրայել խմելու ջրի մասա

կարարումների վերաբերյալ Թուրքիա
յի առաջարկը, ինչպես նաեւ ռազ
մաստեխնիկական ոլորտում համա
տեղ ծրագրերի իրականացման հար
ցերը: Փորձագետները չեն բացա
րում, որ երկու երկրների վարչապե
տների օրակարգում էր նաեւ 3.5.4 մլրդ
ընդհանուր արժողությամբ 145 Կա
50.2 («Էրդոգան») հարվածային ուղ
ղաթիվների համատեղ արտադրու
թյան հարցը:

ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

Սա ես չեմ, Չորջո Ֆավորեսոն է առել իսպաղացի հոշակավոր դաճակահար, երգուսույց Ադրիասիկ ծովի ծայր: Սիրքը սակայն լեռներում էր: Պարտիկ Ազուլիսից մինչև Մասիս, Մասիսից Սիվան, Մարաթուկ... Ոգին Լեռնայան դրոշմից հոր Գարեգին Կարաթեյանի բերածով ամրացավ, կարգացածով, սեսածով ու լսածով, եւ երգարվեստ մսավ մի ազնվություն, որի նմանը դեռ երկար կփնտրենք:

Հասկալուս Կերիի օմբրաներն են ձգում աճանը «Տրավիասան» են վերաբնադրում, մեկ տարի անց «Դիմակահանդեսը»: Կերիինս Ռենասոյի արհան ավարական նկարչականն է երգել, որ մեզանում նույնպես աննախադեպ է, երգածը հետո տեղադրում է ամբողջական դերերի մեջ, անցկացնում դիրժոր Զարեհյանի բովով, աղա Կարաթեյանի կատարում, այլուր: Խորհուրդների երկուսն ընդունված կարգով անդաման ուսերեն: Հետո արհայի քննադիրն է սերունդ ի-

կուրուսը ծանր էր սանում: 70-ականների կեսից օմբրային մեր խաղացանկը սկսեց կազմալուծվել: Մեկը մյուսի ետեւից հանվեցին թասրոնին առանձին շուրջ սվող շաքարներով: Կերիի, Զայկովսկու, Ռիմսկի-Կորսակովի, Ռուբինեստյի, Ղոնիցեսիի եւ այլոց օմբրաները, հայկական օմբրաներ: Կյանքի վերջին տարիներին, երբ երգչի ծայրն ավելի էր հասկվել, երբ նա իմաստության գլուխը տիտի ստալարեզ գային նա մնացել էր հիմնականում Մոսկու եւ

Ադրիասիկ ծովի ծայր, վերդիական քարիտուն

Արշավիր Կարաթեյանի ծննդյան 70-ամյակին

ցել: Մեկն Արշավիրն է: Նրա սկիզբն ինձ համար, չգարմանալ, սուլոց է գեղարվեստական սուլոց, հինգ վեց տարին հազիվ բոլորած մանուկիս թվում էր, թե սուլոցին շինվել էր մուսուկի մեխանիզմներ են արձագանքում եւ մոռնա ժողովրդ սեւ, արտադրանքի այնքանով, գանգուր մագերով դասանին դուրսկում տանը մոռնա ինչ առաջվա երգածն է սուլում: Հրաժ է:

Պալիսակիլու «Պալիս» օմբրայի Կիպրոսի հույսին: Ամեն ինչ, կարծես, նրա փորում արհից ժողովրդին: Օնեգինը, Ռոբերտը, Ելեգիկն, ժերմոնը, Ռենասոն, դի Պոզան, Ռիզոլեսոն, Վալենտինը, Վոլֆրամը... ո՛ր մեկն ասեմ: Հաճախ Ռուբինեստյի Ղեւն էր հիշում դերերը, որ լուծում էր նրա րական բոլոր իրեն հասու երանգներով: Այսօրվա վերածած դրամաշիզմն էլ այդ նրա րականության արդյունքն էր:

Վաղաժամ մայրամուտի սիմֆոնիկ Մոսկու Արշավիր Կարաթեյանի, կարծես, ամբողջ կյանքի փորձով հասունացած դերերն էր: Երբ ինչպե՞ս «Այնասի» թաթուլն ավելի շուտ մարմնավորեց: «Բողոք նեոսերն սիրող Մոսկ» նորամուծությունը մեր հողվածագիրներից մեկը, հիշում եմ, վերջին բեմադրչին վերադարձ: Կարաթեյանի հերոսը երեւի նրա ճեղքաճեղք դուրս էր մնացել կամ մոռացության էր մասնվել, մինչդեռ դա վերջինից շուրջ տասն տարի անց էր Վարդան Անեմյանի օրով, նրա անմիջական ղեկավարությամբ:

Սալեբները: Արշավիրն էլ ներկայացնում է Հոմերի «Մանսա Չեչիլիա» ակադեմիա, մասեստ Ֆավորեսոյին եւ նրանից լսում «Ադրիասիկ ծովի ծայր, վերդիական քարիտուն» որակավորումը:

Իսպաղացիները ջերմ են, բարեկիրթ, բայց գնահատականները հենց այնպես չեն տալու: Հայ երիտասարդի ծայրին զուգահեռ հույզը, բնածին բարեկրթությունը, ազնվությունն է ձգում նրանց:

Արհայի ծայրագրությունն են լսում, որ համեմատելի է նման մեկ ուրիշ բարիտոնի հոշակավոր Լեոնարդ Ուրբենի երգածի հետ, բայց սա Արշավիրի երգածներից լավագույնը չէ: Ավելի լավն էլ են լսել, ասեմ, ասեղային այն դաճակներին, երբ երգչի առողջական երգելիքին խաթար չէր, երբ նա իր դասած սարերն էր վայելում:

Կերիական բարիտոն եւ նախանձելի մի վերդիանա Ռենասոյից զատ Ռիզոլեսոն, դի Պոզան, ժերմոնը...

Կենդանի թե սեսագրված ժերմոններն էլ են լսել, բայց Կիլոնայի անտառային մաքուրությունից հուզված, Կարաթեյանի ժերմոնն էր տղավորվել, նա, որ չէր խաղում, երգով ամեն ինչ ասում էր, որոնում իր բնական դաճակով, վրդովվում, լալիս, կարեկցում: Նրա ժերմոնն իր նման բարի էր, անկեղծ: Ռուսիսիայում, որ սեսած ու լսած երկիր է, ժողովրդի մի երիտասարդ հենց այս ազնվության առաջ էր ծնվել եկել ու հարցել:

Բոլոր հայերն են այդքան լավը

Սա բոլորն, ավաղ, հուժ է եւ... սեւ ու սոխակ, ասիճանաբար խուճացող մի կինոժառանգ: Գունավոր երեւի փոստացին: Հեռուստատեսության երիզներն էլ են անհետացել, երիզներ կամեային փայլուն կատարումներով: Մոյն դիարյան, Ռ. Մելիքյանի, Մայիլյանի, Դ. Ղազարյանի, ռուս, գերմանացի, իսպաղացի կոմպոզիտորների երգերի, ռոմանսների: Մեկին, երեւի, ժողովուն էր տեսել եղել, ջնջել, վրան, Ասված գիտե, ինչ է գրել, եւ հայ ամենագեղեցիկ բարիտոն սերունդներին իր բոլոր գույներով ներկայանալու: հնարավորություն չունի:

70-ամյակը բոլորեց: Նրա երգի գարունը սեսան, ուրախացանք առաջին հաջողություններով, ամառը ջերմությամբ, փայլով շնորհեց, միասին տիտի բեմադրանք ասուն վայելեցին, վայելեց ճոխանար մասեստի առավերների ծայրերով Բարսեղ Թումանյանի, Գոռ Արսենյանի, Արկադի Մարտիրոսյանի եւ այլոց կողմին տիտի նորերը կանգնեցին, երգը, սպկայն, անավարձ մնաց: Երգի-երգուսույցը կյանքի ամառն էլ չբոլորեց եւ բողոք մեզ ժայթառ աճան կարոտով: Մեկ ուրիշ աճուն եղավ, այն, որի բախտը դեռ երիտասարդ արհներին ներքեն առցել էր. «դեղնած դասերով», «նախուճ հագած անտառով», «դաղ-դաղ մեզով» եւ «դեղին սերեղ լեռը լա միով», որ այսօրվա ծխացող կարոտի խաղանքն են

Արշավիրի հեղինակը հայերաբայ Կրեմ Զատունին էր: Կրեմը 1889 թ. սկսած մասնակցել էր հավաքական, աղա յանհասական ցուցահանդեսների: Հայերում, Բելյուրում եւ երեւանում:

1999 թ.-ից սկսած արվեստագետների «Աուրիոյ» միության անդամ է:

Փրկության միակ ուղին սերն է Գոհար Իգիթյանը մեկնաբանում է կյանք էությունը

Եւ ձգվում է դեղի նա, որովհետեւ նմանություն է գտնում իր կյանքի ու նրա անցած ժամանակների միջեւ (դատությունների իմաստով՝ սարած ու դասձանոթ): Նա՛ այս կինը տեսնում է Հուդայի սարափեյի գեղեկությունը, ահավորությունը, բայց նաեւ տեսնում է, որ նրա Հուդայի հոգու խորում շատ մաքուր ինչ-որ բան կա, Աստուծոյից սրված մաքուր սրտի ինչ-որ շնորհ չի խաթարվել: Այսինքն Հուդան այն երեխան է, որ չմեծացավ:

Ցանկացած կին իր մեջ ունի մայրանալու, սիրող կին դառնալու մեծ տենչ: Այս դեղում իմ ստեղծած կինը զուտ փրկելու իր առաջնությունը չի ուզում իրականացնել: Ինչը նաեւ իրեն է փորձում փրկել: Իրեն կծիմուկվեն, կազատագրվեն տառապաններից, ներքին կասկածներից, սվասաններից, կիրկվեն միասին ու շատ բնական կարգով: Ցանկացած կին կաներ այս բանը: Այս կինը՝ հասկալու: Իմ ստեղծած կերպարն այս տիեզերում փոքր է, բայց շատ խորն է ընկալված իմաստով: Բոլորի մեջ այս կինը միակն է, որ ոչ միայն հասկացավ Հուդայի խոստումն ու տառապանը, այլեւ սիրեց նրան: Ցանկացած կին, երբ սիրում է, աղա սիրածը սոցաճարուն տեսն է ընդունի այնպես, ինչպես նա կա: Անհեւ է, որ մարդու մեջ միայն վաճը լինի... Եթե ես լինեի տիեզի հեղինակը՝ անդաման կփրկեի Հուդային:

Քուրս մաքուր են ծնվում, չէ՛: Բայց կյանքի ընթացում չգիտես, թե ինչի ես բախվելու, ինչ փորձությունների մեջ ես ընկնելու: Պարզապես տեսն է մարդիկ գտնեն միմյանց, որդեգիր փրկվեն: Ովքեր հասնում են դրան երջանկանում են: Նրան կարողանում են իրենց մեջ եղած լույսը փոխանցել միմյանց: Իսկ եթե չեն հանդիպում, աղա իրենց մեջ անցնում են դաժանության ծառը, որը բարձրանում, կործանում է մարդուն: Այն մարդիկ, ովքեր ոչ ծնողի սերն են ծառակել, ոչ էլ ուրիշների, անլուծելի բարդությունների մեջ են ընկնում... Մարդիկ տեսն է փրկվեն, մարդը տեսն է փրկվի: Ու փրկության միակ ճանապարհը Սերն է...

Այս կինը փորձում է փրկել Հուդային: Բայց իմ կարծիքով Հուդային փրկելը այլ կերպ կինչի: Բայց այստիպ մի իրավիճակ կա, ցանկացած կին, որն իր կյանքում բազմաթիվ խորքերի միջով է անցել, տառապաններ կրել, այո, նաեւ խոստովել է, վերջապես հանդիպում է մեկին մի տղամարդու

Հայտնություն մեր օրերում

Ավանդական են դարձել «Հայաստանի Հանրապետություն» բերքի խմբագրությունում կազմակերպվող ցուցահանդեսները: Հանրապետության ժողովուն (Ճողկաճոր, Ջերմուկ) կազմակերպված սիմպոզիումների համար ստեղծված գործերն առաջին անգամ ցուցադրվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում: Թերթն էլ հանդիսանում է նրանց տեղեկատվական հովանավորը:

Երեկ արդեն չորրորդ անգամ կազմակերպված ցուցահանդեսի բացումն էր: Այն՝ սեղի ունեցավ «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» նշանաբանի շրջանակներում:

Զատունու նկարներում համարձակորեն ավանդ է այն, ինչի մասին մեզ հաճախ լսում ենք:

Սկզբում 1999 թ.-ից սկսած արվեստագետների «Աուրիոյ» միության անդամ է:

Զատունու նկարներում համարձակորեն ավանդ է այն, ինչի մասին մեզ հաճախ լսում ենք:

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈՒ

Ժակ Մախյան. «Մոլորքը հայրենասեր երիտասարդության դաստիարակման հիմնաքարն է»

Հազարավոր կիլոմետրերի հեռավորությունը մայր հայրենիքից ոչինչ է հայկական ստորի երախտավոր, բարեւոր ժակ Մախյանի համար: Այսօր նա հոնկոնգահայ փոխարիվ զարթոցախի եւ ծայրագույն Արեւելի հայության ամենակարգի սնդակն է: Պարզապես հայրենիքում է այս անգամ եկել է մասնակցելու Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ընտրությանը: Որոշեց սիրող մարզիկ (զբաղվել է թեթե ասլեսիկայով), նա մոտիկից հետեւում է հայկական ստորի վերականգնմանը ջանք ու ծից շինարարելով իր մասնակցությունը բերելու այդ կենսական գործին: Հիշեցնենք, որ ժակ Մախյանի նրա սերը Համահայկական առաջին խաղերի հաջողության համար մեծադեր զնախաճի էր, մասնավորապես որ մասնակցող թիմերի հարյուրավոր մարզիկ-մարզուհիներ զգեստավորվել էին նրա զխաղարար «Մախիլդ» ֆիրմայի մարզահագուստով: Այժմ որն Մախյանը մի բարձր ծրագրեր է մտախոհում ավելի եւս փայլուն կերտվել անցկացնելու Համահայկական երկրորդ խաղերը, ինչը նա համարում է 21-րդ դարի հայ երիտասարդության միաբանության կարեւոր ազդակներից մեկը:

Կյանքի դժվարին դայմաններում

Ժակ Մախյանը (աջից) եւ Կիլոնի խորհրդարանի անգամ Գեորգ Գալայանը

մեծագամ Հակոբ Մախյանը կարեւոր է ստորի հանդեպ սերը: Այն սկսվել է դորոցական սարհներին Սիրիայի Հոնոս ու Երկոսիայի Սեւգոնյան կրթական հաստատություններում: Մոյա Բնությունը զբաղվելով առեւտրով եւ գործարար կյանքով, մասնակցել է Հայ երիտասարդաց ընկերակցության բոլոր միջոցառումներին: Լիբանանի ֆաղափական դաստիարակման կողմնակցում է ինչ, Մախյանը հանգրվանել է Հոնկոնգում, որտեղ հայի սննա-

ջան աշխատանքով եւ մարզիկի չվհասվող կամով հաղթահարել է բոլոր դժվարությունները: Այժմ նա ամեն ինչ անում է օգտակար դառնալու ինչպես սփյուռքի, այնպես էլ հայրենիքի երիտասարդական, մարզական ու ազգային կառույցներին: «Մոլորքը հայրենասեր երիտասարդության դաստիարակման հիմնաքարն է», հավատում է հայկական ստորի երախտավոր:

ՆԱՐԵՆ ՄՈՒՎԻՈՒՅԱՆ

ՇՈՒՍՍ

Չեմպիոնի կոչման հավակնորդները երկուսն են

Հայաստանի տղամարդկանց 59-րդ առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաբարի նախափուլին 10-րդ տուրը, լավագույնը դարձան անգամ: Առաջինը, չորսամյա դայաբից հետո, ավարտվեց Լադանյան-Արոնյան դասի: Զգեստով մեղել սեւ արեւայի դաստիարակողական դիրքերը: Առաջ Լադանյանը կանգ լառավ զոհաբերությունների առջեւ, սակայն այդպես էլ նրա անհիմն չի ստավ: Լեւոն Արոնյանը շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ, ինչը նրան բույլ տվեց ոչ միայն նորից միայնակ զխաղարարի աղյուսակը, այլ նաեւ վճռական ֆայլ կատարել դեղի երրորդ (եւ վերջին) գրոսմայստերական նորման: Վերջին տուրում Արոնյանը ստիպակներով խաղալու է Սմբատ Լուսինյանի հետ, եւ ոչ ոքի արդյունքը նրան բույլ կտա լրացնել այդ նորման ու միաժամանակ առաջնորդի տոնվազն 1-2-րդ տեղերի բաժանումը: Արոնյանին կարող է հասնել միայն գրոսմայստեր կարգ

Արոնյանը: Նրա դասիան Սեւիսեթ Խաչիյանի հետ ամենավերջին ավարտվեց, բայց Արոնյանին այդպես էլ չի հաջողվեց հաղթել: Այժմ նա ունի 6,5 միավոր եւ Արոնյանից եւս է մնում կես միավորով:

Նորից դասվեց Արաբեւ Սինապանը այս անգամ Գաբրիել Մարգարյանին: Երկուսն էլ 6-ական միավորով բաժանում են 3-4-րդ տեղերը: Հաղթանակ տարավ նաեւ Արսեն Երիզանյանը՝ Արա Սինապանի նկատմամբ: Այս երկուսն առայժմ 5,5-ական միավորով 5-6-րդ տեղերում են: Առաջ Լադանյանն ու Տիգրան Լալաբանյանը, որը հաղթեց Անդրանիկ Մասիկյանին, վաստակել են 5-ական միավոր: 10-րդ տուրի եւս մեկ դասիա ավարտվեց ոչ-ոքի արդյունքով: Այդպես խաղացին Սմբատ Լուսինյանն ու Վարուժան Հակոբյանը:

ԱՐՄԵՆ ՆՐԻՎՈՒՄՅԱՆ Միջազգային կարգի մրցավար

Չեմպիոնները որոշվեցին

Ավարտվեց մոտոցիկլային ստորի խմբային-օղակաձեւ վազերի աշխարհի 1999 թ. առաջնությունը: Հաղթողների անունները հայտնի դարձան առաջնության վերջին Բրազիլիայում անցկացված փուլից հետո:

Ամենահեղինակավոր դասում 500 խմբ սարդուկայանք բարձրներով մեկնաների դասում աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Ալեքս Կրիվիլին (Իտալիա):

250 խմբ մեկնաների դասում հաղթեց 20-ամյա Վալենտինո Բոսսին (Իտալիա): Ի դեղ, աշխարհի առաջնությունների դասում մեջ նա ամենաերիտասարդ չեմպիոնն է:

125 խմբ մեկնաների դասում աշխարհի չեմպիոն դարձավ Ենիկո Ալզամիրոն (Իտալիա):

ՌԱՍԻՆ-ՍՊՈՒՆ-ՄԻՍՏ

Թենիսի նորություններ

Երեւանում, «Արարատ» ակումբի խաղադահլաբերում ավարտվեց ակումբի մրցանակների խաղարկությունը, որի մրցանակային հիմնադրամը 1000 ամերիկյան դոլար էր: Մրցումներին մասնակցեցին 8 թենիսիստներ: Նրանք նախ իրենց հարաբերությունները որոշեցին երկու խմբերում, աղա, ըստ գրաված տեղերի, խաղարկեցին 1-4, 5-8-րդ տեղերը:

Առաջին մրցանակի համար դայաբարում հանդիմեցին Ցոլակ Գեորգյանը եւ Հայկ Հակոբյանը: Համառ դայաբարում հաղթեց եւ մրցանակին աւժանացավ Գեորգյանը:

Չուզախաղերի մրցումներում Հայկ Հակոբյանը եւ Հայկ Չոհրանյանը հաղթեցին Ցոլակ Գեորգյան Արսեն Սելվոմյան երկային:

ՌԱՍԻՆ-ՍՊՈՒՆ-ՄԻՍՏ

Արսենյան վազի աշխարհի ամենահայտնի մրցումներից մեկում, ինչպիսին Չիկագոյին է, համաաշխարհային բարձրագույն նվաճում արձանագրվեց: 27-ամյա մարդկացի հալեղ Դանուշին 42 կմ 195 մ մրցաարածությունը հաղթահարեց 2 ժամ 5 րոպե 42 վայրկյանում: Այս արդյունքը 23 վայրկյանով գերազանցում է քաղաղացի Ռոնալդո դա Կոսայի նախկին ռեկորդը: Դալուշին եզրագծից մի քանի կիլոմետր առաջ իրենից եւ թողեց հիմնական մրցակցին Չիկագոյի մարաթոնի կրկնակի հաղթող Սոգես Տանուիին (Քենիա):

Մարդկացի մարզիկը ստացավ «Ֆուլսկվազեն» մակնիշի ավստրեւեան եւ 165 հազար դոլար դարգեւավճար:

Կանանց մրցումներում հաղթող դարձավ Քենիայի ներկայացուցիչ Չոյա Չեմուրան:

Մարաթոնյան վազիին մասնակցեցին սարբեր երկրների տուրջ 30 հազար մարզիկներ:

Աշխարհի նոր ռեկորդ

Մարաթոնյան վազի աշխարհի ամենահայտնի մրցումներից մեկում, ինչպիսին Չիկագոյին է, համաաշխարհային բարձրագույն նվաճում արձանագրվեց: 27-ամյա մարդկացի հալեղ Դանուշին 42 կմ 195 մ մրցաարածությունը հաղթահարեց 2 ժամ 5 րոպե 42 վայրկյանում: Այս արդյունքը 23 վայրկյանով գերազանցում է քաղաղացի Ռոնալդո դա Կոսայի նախկին ռեկորդը: Դալուշին եզրագծից մի քանի կիլոմետր առաջ իրենից եւ թողեց հիմնական մրցակցին Չիկագոյի մարաթոնի կրկնակի հաղթող Սոգես Տանուիին (Քենիա):

Մարդկացի մարզիկը ստացավ «Ֆուլսկվազեն» մակնիշի ավստրեւեան եւ 165 հազար դոլար դարգեւավճար:

Կանանց մրցումներում հաղթող դարձավ Քենիայի ներկայացուցիչ Չոյա Չեմուրան:

Մարաթոնյան վազիին մասնակցեցին սարբեր երկրների տուրջ 30 հազար մարզիկներ:

Որտեղ Թայսոնը, այնտեղ սկանդալ

Ծանր Բաուսոն որոշեցին ընդհանրապես աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայլ Թայսոնի հերթական մենամարտն ավարտվեց հերթական սկանդալով: Մրցելով Սեուլին Նորիսի հետ՝ առաջին ռաունդի ավարտի ազդանշանի հետ միաժամանակ «Երկաթե Մայլը» ծանր հարված հասցրեց մրցակցին: Վերջինս դրանից հետո հրաժարվեց շարունակել մարտը, քանի որ... վայր ընկնելիս ոլորվել էր նրա ոտը: «Ինչ սարժինակ բան է, զարմացավ ու զայրացավ Թայսոնը, եւ նրա դեմին եմ խփում, իսկ նա իր ոտն է ոլորում...»: Հիասթափված նախկին չեմպիոնը հայտարարեց, որ թողնում է ստորը եւ իր միակ ցանկությունը մենությունն է: Նորիսը ստացավ իր հասանելի 800 հազար դոլարը, իսկ արդյոք Թայսոնին հրճվի՝ նախատեսված 10 մլն գումարը, խիստ կասկածելի է, քանի որ

ՌԱՍԻՆ-ՍՊՈՒՆ-ՄԻՍՏ

Նրան որակազրկում է ստատուս գոնգից հետո մրցակցին հարված հասցնելու համար: Թայսոնը ոլորում է, որ վճռական հարվածը եղել է ազդանշանից առաջ:

ՌԱՍԻՆ ԿԱՐՈՒՄ Ե ՈՒՅՆՈՎ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչքառի դասասխանները

- Հորիզոնական**
 1. Դեբյուտի: 4. Ավաճյան: 10. Օճեզին: 11. Բիսմուս: 13. Բուրգ: 14. Ուիցա: 15. Լեւոնիս: 16. Նուկուն: 18. Սկրաս: 19. Սիմոն: 21. Շլայխս: 22. Կիւնասա: 23. Դաղիլուս: 26. Բուրնիա: 29. Կախալ: 31. Ափիոն: 32. Ցվայր: 33. Ասակամա: 35. Շնող: 37. Կոխ: 38. Նազանո: 39. Իսակով: 40. Կալինին: 41. Հոնոնոս:
- Ուղղահայաց**
 1. Դեբյուտի: 2. Յունգ: 3. Սիգալ: 5. Վեսա: 6. Շոլուս: 7. Նավաստի: 8. Նճեղիա: 9. Օրնիկ: 10. Օրակուլ: 12. Տիգրիս: 17. Մաղիոն: 18. Սիբելոց: 19. Ասուկ: 20. Կիլով: 24. Անիսոն: 25. Սախարով: 26. Բաղանիս: 27. Իվանով: 28. Կալեւնակ: 30. Օգոստոս: 33. Արազի: 34. Արամոն: 36. Դալի: 37. Կորե:

Ուղղահայաց

1		2		3		4
5				6		7
		8				
		9				
10	11	12			13	14
			15		16	
					18	
			19	20		
21	22				23	24
			25		26	
			27			
28						29

ՌԱԶՐԱՆ

- Հորիզոնական**
 5. Հայ առուղ, «Ես մի ծառ եմ միտանի» երգի հեղինակը: 7. Եգիպտական փարավոնների անվանումը: 8. Չոհրատի սեղծագործություններից: 9. 1726 ին հայոց կաթողիկոս ծնունդով անվանված Ռուսոյի անունը: 10. Ծաղրածու խեղկասակ: 13. Ռուսի զինացավ միտերը: 15. Ռեւել կրոնից շեղվող կրոնական ուսմունք: 17. Սովետական ավիակոնստրուկտոր, նրա սեղծած ձորակոնի, սորոբեղակիր, հետախուզական ինժեներները կիրառվել են Հայրենական մեծ դատերազմի ժամանակ: 18. Տանտի տեսակ: 19. Գեո Աուսաստանի Կասսոնդայի երկրամասում: 21. Լաց ու կոծ, ողբ: 23. Նահանգ ԱՄՆում: 25. ՈՂ ղեկավար ակադեմիական կամերային նվագախումբ: 27. Երգեհոնահարների Թարվերդիեի անվան դալիներ: Երգեհոնահարուհի: 28. Օովաստիս: 29. Հայ վիրաբույժ, Երեւանի արյան փոխներարկման ինստիտուտը կոչվում է նրա անունով:
- Կազմեց է ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

